

Fővárosi Ítéltábla
5.Pf.20.602/2012/3.

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK 14.	
FŐLAJSTROMSZÁM	
KEZDŐPÁTON:	
Postán / Gyűjtőúraton / Személyesen / E-mailon / Faxon	
Érkezett:	2012 -06- 19
PÉLDÁNY:	.....M.....
MELLELET:	.....KÖZTÜK:
FŐLAJSTROMSZÁM	.....
UTÓPÁTON:	.....

A Fővárosi Ítéltábla a Kerekes Ügyvédi Iroda (1601 Budapest, Pf. 133., 1154 Budapest Őrjáró tér 5., ügyintéző: dr. Kerekes Andrea ügyvéd) által képviselt

II. rendű felpereseknek – dr. Rózsahegyi Gabriella jogtanácsos által képviselt Raiffeisen Bank Zrt. (1054 Budapest, Akadémia utca 6.) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2012. január 20. napján kelt 69.P.24.665/2011/7. számú végzése ellen az I. és II. rendű felperesek által 8. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

v é g z é s t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot további eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az I-II. rendű felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 15.000 (tizenötezer) forint másodfokú perköltséget.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesek keresetükben az I. rendű felperes és az alperes által 2007. október 4-én kötött jelzálogkölcson szerződés V/1., 5., 7. pontjaiban és a VI/1. pontjában foglalt szerződési kikötések, valamint az I-II. rendű felperesek és az alperes által 2007. október 4-én kötött önálló zálogjogot alapító szerződés 6., 13., 14. pontjaiban foglalt kikötések érvénytelenségének megállapítását kérték.

Az alperes a keresetlevélre benyújtott érdemi ellenkérelmében az 1994. évi LXXI. törvény (Vbtv.) 8. §-a és 24. §-a alapján a per megszüntetését kérte. Előadta, hogy a kölcsönszerződés IX/3. pontjában, valamint az önálló zálogjogot alapító szerződés 19. pontjában a szerződő felek rögzítették, hogy amennyiben közöttük jogvita merül fel a szerződéssel összefüggésben, az ilyen jogviták esetére a Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróság három választottbírából álló tanácsának kizárólagos illetékességét kötik ki, és abban is megállapodtak, hogy a szerződés a Vbtv. szempontjából egyben választottbírói szerződésnek minősül. Az alperes álláspontja szerint a Vbtv. 3. § (1) bekezdés a)-c) pontjai, valamint 5. § (1)-(3) bekezdése alapján a felek között választottbírói szerződés jött létre, melyet az alapszerződés részeként kötöttek. A

szerződés részét képező választottbírói kikötést úgy kell tekinteni, mint a szerződés egyéb kikötéseitől független megállapodást, a szerződés érvénytelensége önmagában nem vonja maga után a választottbírói kikötés érvénytelenségét. Hangsúlyozta, hogy az adott esetben a választottbírói szerződés a felek által aláírt egyedi szerződésben található. A felpereseknek a szerződés aláírása előtt kellett volna kifogásolniuk a választottbírói kikötést, mely tekintettel arra, hogy a szerződés egyedi szerződés, nem minősülhet tisztességtelennek.

Az I-II. rendű felperesek a permegszüntetési kérelem elutasítását kérték, mert álláspontjuk szerint a szerződés olyan blankettaszerződés, amely mind a kölcsönszerződés tartalmában, mind a választottbírói kikötés tekintetében egyoldalú, részleghajló, az ügyfél jogos érdekeit mellőző, ezért nemcsak a kölcsönszerződés részében, hanem a választottbírói kikötő részében is semmis. A felpereseknek az alperessel ellentétben nincsenek tapasztalataik a választottbírói eljárás terén, amely a rendes bírósági eljárásnál jóval költségesebb eljárás, továbbá nem a laikus ügyfelek és a szakmailag felkészült pénzügyi szervezetek közötti polgári jogi jogviták elintézésére rendeltetett. A bíróság hivatalból köteles vizsgálni valamely szerződési feltétel tisztességtelen jellegét, amennyiben rendelkezésére állnak az e tekintetben szükséges ténybeli és jogi elemek. Ha álláspontja szerint az ilyen feltétel tisztességtelen, annak alkalmazását mellőzni kell, kivéve, ha ezt a fogyasztó ellenzi. A kikötés tisztességtelensége nem attól függ, hogy a feltétel kidolgozója utóbb milyen gyakorlatot követ, alkalmazza-e a kikötést, vagy sem. Jelentősége annak van, fennáll-e az elvi lehetősége, hogy a feltétel a felperest hátrányos helyzetbe hozza. Az előadottak miatt álláspontjuk szerint a választottbírói kikötése a számukra egyértelműen hátrányos. Az Európai Bíróság C-243/08. számú ítéletében foglaltak értelmében a nemzeti bíróság hivatalból köteles saját illetékességének vizsgálatára.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezett végzésével a pert megszüntette. A végzés indokolásában megállapította, hogy miután a peres felek a választottbírói eljárást a szerződésben kikötötték, és ez a szerződési kikötés önmagában nem tekinthető érvénytelennek, hatálytalannak, vagy betarthatatlannak, a bíróság nem rendelkezik illetékességgel az ügy elbírálására, és mivel az ügy áttételére nincs jogszabályi lehetőség, a Vbtv. 3. § (1) bekezdés a)-c) pontja, 5. §-a, 8. §-a, valamint a Pp. 42. §-a és a 157. § a) pontja alapján az eljárás adott szakaszában a per megszüntetéséről kellett rendelkezni.

Fellebbezésükben az I-II. rendű felperesek az elsőfokú bíróság végzésének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására kötelezését kérték. A fellebbezést azzal indokolták, hogy a jelzálogkölcsön szerződés IX/3. pontjában írt „alávetéses illetékesség” figyelembevételére nincs mód. Az alperes által a közreműködésük nélkül egyoldalúan, előre megszövegezett általános szerződési feltétel, annak külön egyedi megtárgyalása és aláírása hiányában nem vált a szerződés részévé, ezért az illetékesség Pp. 30. § (1) bekezdésében foglalt általános szabálya érvényesül, amely szerint a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti eljárásban az illetékességet az alperes székhelye határozza meg. Hivatkoztak a Ptk. 205/A. § (1)-(3) bekezdésében foglaltakra és kifogásolták, hogy a bíróság nem hívta fel az alperest, tegyen eleget a hivatkozott szerződési feltétel vonatkozásában a

jogszabályban előírt bizonyítási kötelezettségének. Az alperes a bizonyítási kötelezettségét nem teljesítette, az elsőfokú bíróság mégis megszüntette a pert.

Az alperes a fellebbezésre tett észrevételében az elsőfokú bíróság végzésének helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a választottbírósági kikötés nem elrejtve, nem általános szerződési feltételek között található a felperesek által aláírt szerződésben. A felek a közöttük fennálló jogviszonyban kiköthették a választottbíróság eljárását és e kikötés az egyedi szerződés részeként érvényesen létrejött. A felperesek a kölcsönszerződést, mint akarattal mindenben megegyezőt, jóváhagyólag aláírták. A Ptk. 4. §-ában foglaltak rájuk is kötelező érvényűek. A választottbírósági kikötés megtámadásával a Ptk. 236. §-a értelmében elkéstek, mert a szerződéskötéstől számított egy év már eltelt.

Az I-II. rendű felperesek fellebbezése alapos.

Az ítéltábla álláspontja szerint a Vbtv. 8. § (1) bekezdésére hivatkozással előterjesztett permegszüntetési kérelmét az alperes olyan megállapodásra alapította, amely a következők miatt nem tekinthető választottbírósági szerződésnek.

A jelzálogkölcsön szerződés IX.3. pontja, valamint az önálló zálogjogot alapító szerződés 19. pontja egyaránt úgy szól, hogy a felek e szerződésekkel összefüggésben felmerülő jogviták esetére – meghatározott kivételekkel – a Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróság három választottbírából álló tanácsának kizárólagos illetékességet kötik ki és a szerződésük a Vbtv. szempontjából egyben választottbírósági szerződésnek is minősül. Kivétekként pedig az került rögzítésre, hogy a szerződésekből eredő pénzkövetelési igényüket fizetési meghagyásos eljárás útján is érvényesíthetik, és kifejezetten megállapodnak abban, hogy a fizetési meghagyásos eljárásra, valamint a kötelezett ellentmondása folytán a fizetési meghagyásos eljárás perré alakulása esetére a peres eljárásra is – a pertárgy értékétől függően – a Pesti Központi Kerületi Bíróság, illetve a Fővárosi Bíróság kizárólagos illetékességét kötik ki. Az önálló zálogjogot alapító szerződés 19. pontja ezen kívül azt is tartalmazza, hogy az alperes előzetesen tájékoztatást nyújtott a választottbíróság és a rendes bíróság eljárási szabályainak lényeges különbségeiről, és a szerződés aláírásával külön is felhívja a figyelmet a következőkre: a választottbírósági eljárás egyfokú eljárás, tehát a fellebbezés lehetősége nem biztosított a felek számára, az eljárás megindítása, illetve lefolytatása során felmerülő költségek várhatóan meghaladják a rendes bírósági eljárás megindítása, illetve lefolytatása során felmerülő költségeket.

A Vbtv. 3. § (1) bekezdésének, és 5. § (1) bekezdésének kógens rendelkezései értelmében a feleknek az a megállapodása választottbírósági szerződés, amely szerint meghatározott, akár szerződéses, akár szerződésen kívüli jogviszonyukból keletkezett, vagy keletkező vitájukat – azaz a jogvitát – bírósági peres eljárás helyett választottbíróság elé terjesztik. A vizsgált szerződések azonban ilyen rendelkezést nem tartalmaznak, ugyanis a meghatározott jogviszonyon alapuló pénzkövetelési igények tekintetében a felek a Vbtv. 7. §-ában foglaltakkal össze nem egyeztethetően nem kívánták kizárni a jogvita rendes bírósági eljárás keretében történő rendezését.

A Ptk. 685. § d) és e) pontja értelmében mind a jelzálogkölcson szerződés, mind az önálló zálogjogot alapító szerződés fogyasztói szerződés, mert azt a felperesek gazdasági, illetve szakmai tevékenység körén kívül eső célból, míg az alperes ilyen tevékenysége körében kötötte. A választottbíróssággal kapcsolatos kikötést az alperes több szerződésben is használja és nem nyert bizonyítást, hogy azt a felek egyedileg megtárgyalták, a felperesek megfontolás tárgyává teheték és e lehetőséggel nem élve fogadták el. Annak a vélelemnek a megdöntéséhez, amely amellettt szól, hogy a felek a kérdéses feltételt egyedileg nem tárgyalták meg, nem elegendő arra hivatkozni, hogy a felperesek a szerződést jóváhagyólag aláírták. A Ptk. 205/B. § (2) bekezdése szerint külön tájékoztatni kell a másik felet arról a szerződési feltételről, amely a szokásos szerződési gyakorlattól eltér, az ilyen feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha azt a másik fél a külön figyelemfelhívó tájékoztatást követően kifejezetten elfogadta. A jelzálogkölcson szerződésben erre vonatkozóan nem áll rendelkezésre nyilatkozat, azonban az azzal egyidejűleg kötött önálló zálogjogot alapító szerződés 19. pontjában foglaltak alapján arra lehet következtetni, hogy mindkét felperes tájékoztatása megtörtént. Amennyiben a felek jelzálogkölcson szerződés és önálló zálogjogot alapító szerződés részeként kötött megállapodása választottbíróssági szerződésnek minősülne, abban az esetben – tekintettel a felperesi hivatkozásra is – azt kellene megállapítani, hogy fogyasztói szerződés részeként létrejött általános szerződési feltételként vált a szerződések részévé, és a következők miatt tisztességtelen kikötés, ezért a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján érvénytelen (semmis).

A Ptk. 209. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg. A (3) bekezdés értelmében külön jogszabály meghatározhatja azokat a feltételeket, amelyek a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősülnek, vagy amelyeket az ellenkező bizonyításáig tisztességtelennek kell tekinteni.

E rendelkezések a Európai Unióhoz való csatlakozáskor vállalt jogharmonizációra vonatkozó kötelezettség teljesítésének eredményeként a Tanács fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK Irányelv alapján kerültek a Ptk.-ba. Az Irányelv 3. cikk q) pontja értelmében tisztességtelen az olyan feltétel, amelynek tárgya, vagy hatása az, hogy kizárja, vagy gátolja a fogyasztó jogainak érvényesítését peres eljárás kezdeményezése vonatkozásában, vagy más jogorvoslati lehetőség igénybevételeiben. Ezzel összehangolt szabályozást tartalmaz a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés i) pontja, amely rögzíti, hogy a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősül az a szerződési feltétel, amely kizárja, vagy korlátozza a fogyasztó jogszabályon vagy a felek közötti megállapodáson alapuló igényérvényesítési lehetőségeit, kivéve, ha azt egyben más, jogszabályban meghatározott vitarendezési móddal helyettesíti.

A Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróság díj- és költségviselésre vonatkozó rendelkezései szerint a perben a feleket költségmentességben, vagy illetékfeljegyzési jogban nem lehet részesíteni. Jogszabályban biztosított személyes és tárgyi illetékmentesség pedig nem mentesít a választottbírósági költségek megelőlegezése és megtérítése alól. Az eljárás lefolytatásával felmerülő költségek közül csupán a választottbírósági díj mértékét figyelembe véve egyértelmű, hogy a választottbírósági kikötés alkalmazása a felperesek igényérvényesítésre nyitva álló lehetőségeit hátrányosan befolyásolja, magánszemélyek lévén nagy anyagi terhet ró rájuk, peres eljárás kezdeményezésére vonatkozó jogosultságukat gátolja. Alappal hivatkoztak a felperesek arra is, hogy nem egyformán jártasak a választottbírósági eljárásban, mely az alperessel szemben hátrányt jelenthet a számukra.

Mindezek alapján az ítéltábla álláspontja szerint a jogvitát bírósági eljárás keretében, a Pp. 23. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatáskörrel és a 30. § (1) bekezdése alapján illetékességgel rendelkező Fővárosi Törvényszéken kell elbírálni, ezért a per megszüntetésének a Vbtv. 8. § (1) bekezdése alapján nem lett volna helye.

A Fővárosi Ítéltábla ezért a Pp. 259. §-ára való utalással, a Pp. 252. § (2) bekezdésének alkalmazásával az elsőfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot további eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította.

Az eredményesen fellebbező felperes javára a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperest kötelezte az ügyvédi munkadíjból álló, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alkalmazásával megállapított másodfokú perköltség megfizetésére.

Budapest, 2012. május 24.

Dr. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

Dr. Magosi Szilvia s.k.
előadó bíró

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

